

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Van NOVI naar NOVEX – In een notendop

Edo Kort, programmamanager Nationale Omgevingsvisie,
ministerie van BZK

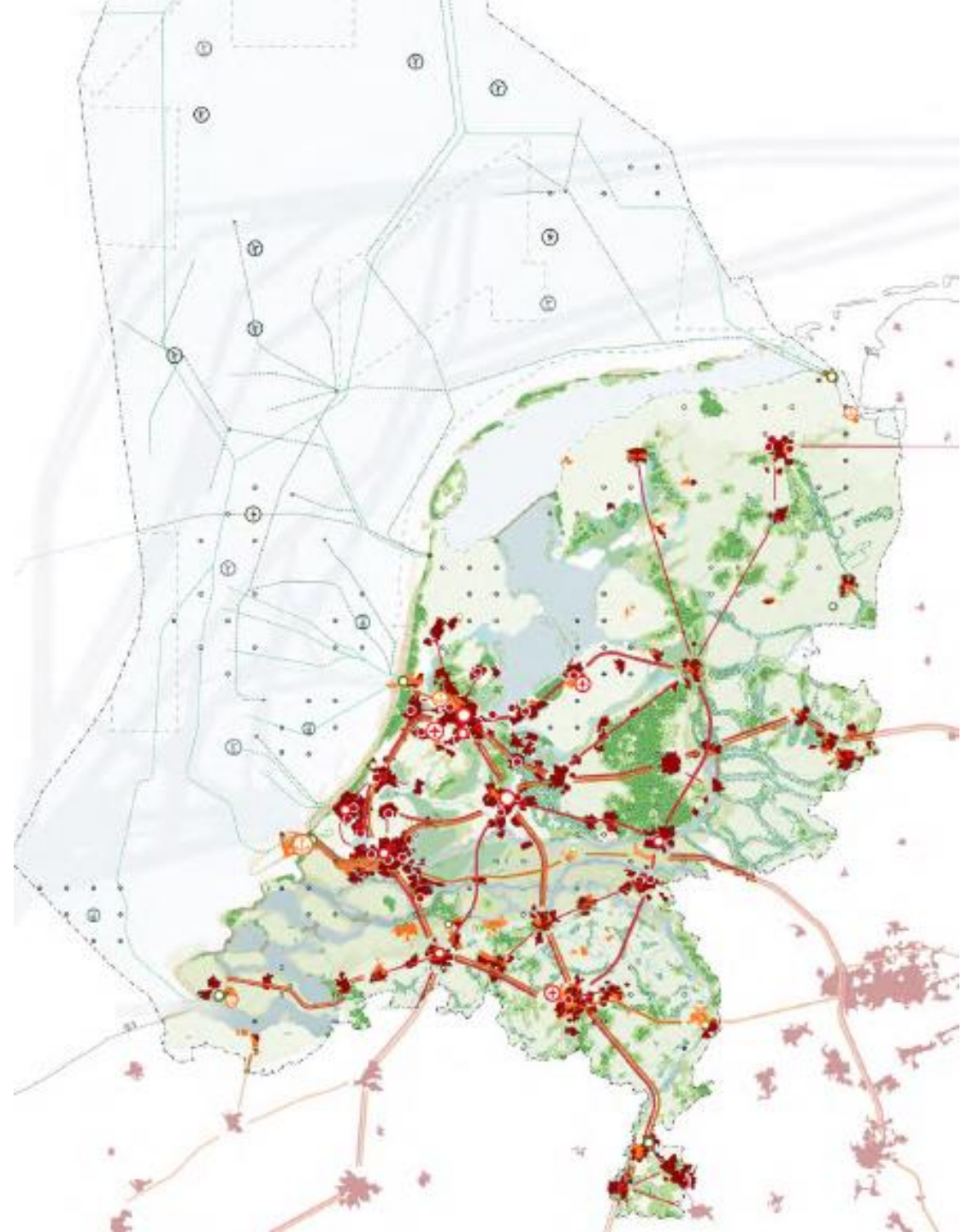
Opbouw

- Aftrap
- Blik op de huidige nationale omgevingsvisie
- Ruimtelijke beleid onder 'nieuwe' coalitie:
 - NOVEX
 - Mooi Nederland
 - Aanscherping NOVI

Toekomstperspectief

Ambities: in wat voor Nederland willen we graag leven in 2050?

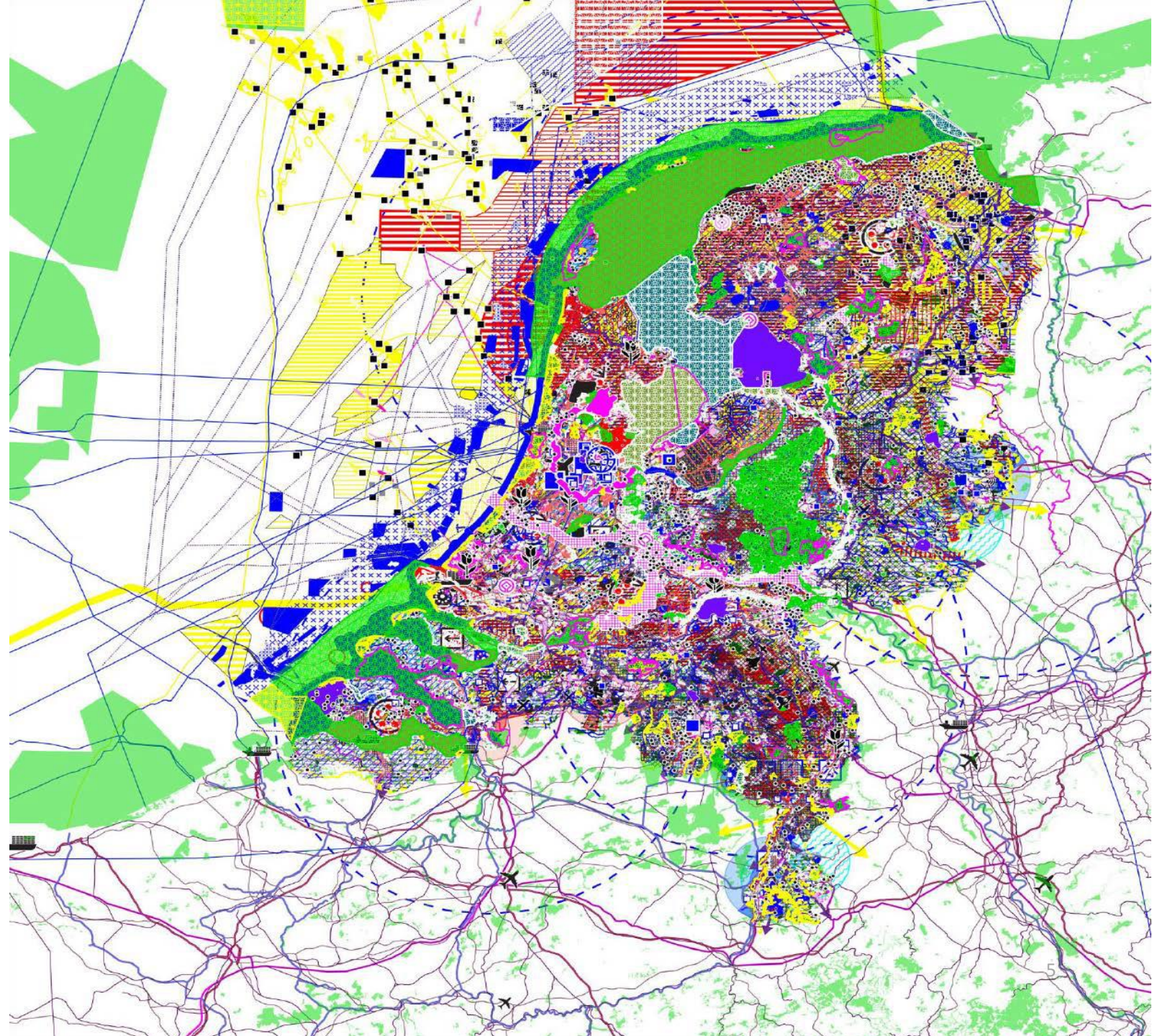
- Een klimaatbestendige delta
- Duurzaam, concurrerend en circulair
- Kwaliteit van leven in stedelijke en landelijke regio's
- Nabijheid en betrouwbare verbindingen
- Veilig en gezond, herkenbaar en natuurlijk

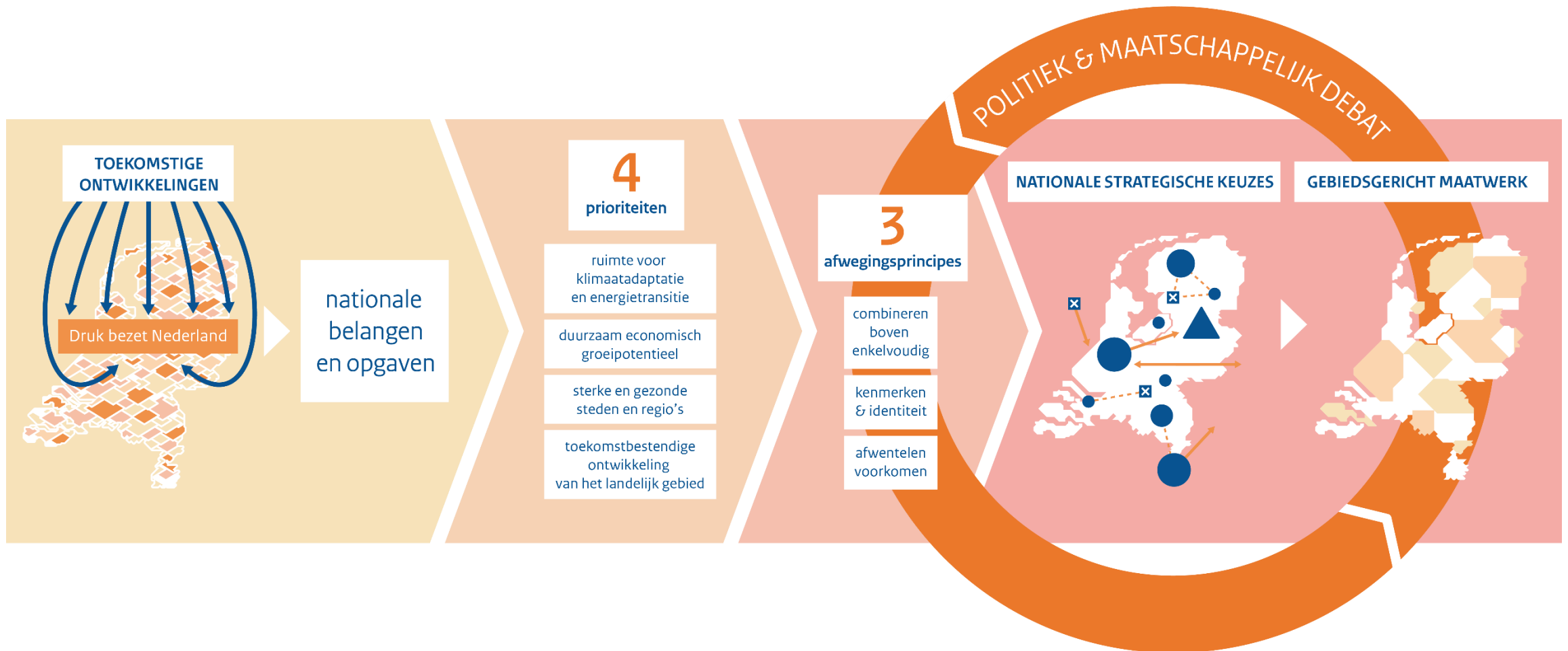
Lijst nationale belangen

1. Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van Nederland als geheel en van alle onderdelen van de fysieke leefomgeving.
2. Realiseren van een goede leefomgevingskwaliteit.
3. Waarborgen en versterken van grensoverschrijdende en internationale relaties.
4. Waarborgen en bevorderen van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.
5. Zorg dragen voor een woningvoorraad die aansluit op de woonbehoeften.
6. Waarborgen en realiseren van een veilig, robuust en duurzaam mobiliteitssysteem.
7. In stand houden en ontwikkelen van de hoofdinfrastructuur voor mobiliteit.
8. Waarborgen van een goede toegankelijkheid van de leefomgeving.
9. Zorg dragen voor nationale veiligheid en ruimte bieden voor militaire activiteiten.
10. Beperken van klimaatverandering.
11. Realiseren van een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening, die in 2050 CO₂-arm is, en de daarbij behorende hoofdinfrastructuur.
12. Waarborgen van de hoofdinfrastructuur voor transport van stoffen via (buis)leidingen.
13. Realiseren van een toekomstbestendige, circulaire economie.
14. Waarborgen van de waterveiligheid en de klimaatbestendigheid (inclusief vitale infrastructuur voor water en mobiliteit).
15. Waarborgen van een goede waterkwaliteit, duurzame drinkwatervoorziening en voldoende beschikbaarheid van zoetwater.
16. Waarborgen en versterken van een aantrekkelijk ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat
17. Realiseren en behouden van een kwalitatief hoogwaardige digitale connectiviteit.
18. Ontwikkelen van een duurzame voedsel- en agroproductie.
19. Behouden en versterken van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang.
20. Verbeteren en beschermen van natuur en biodiversiteit.
21. Ontwikkelen van een duurzame visserij.

Alle
nationale
belangen
op
een
kaart

Afwegen met de NOVI

Prioriteiten NOVI

**Sterke en
gezonde steden
en regio's**

**Toekomst-
bestendige
ontwikkeling
landelijk gebied**

**Ruimte voor
klimaat-adaptatie
en energie -
transitie**

**Duurzaam
economisch
groeipotentieel**

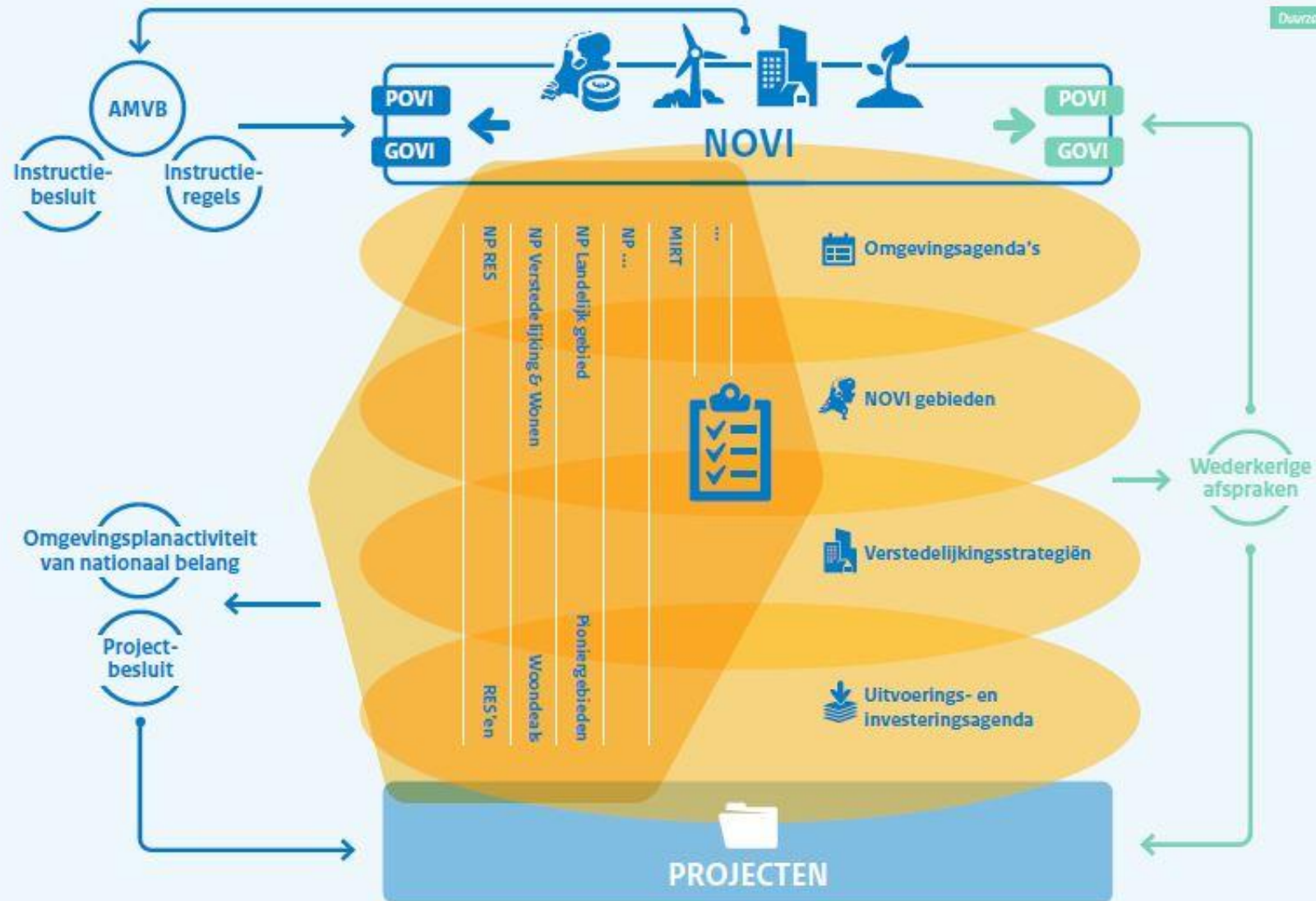

NOVI uitvoering

nationale omgevingsvisie

Duurzaam perspectief voor onze leefomgeving

Sterke en gezonde steden en regio's

Nationale keuzes

- Ontwikkeling van het Stedelijk Netwerk Nederland
- Concentratie van de stedelijke ontwikkeling en hiermee behouden van de openheid van het landschap
- Versnellen van de woningbouw met oog voor omgevingskwaliteit (14 zoekgebieden)

Richting aan decentrale keuzes

- Voorkeursvolgorde voor verstedelijking
- Integrale verstedelijkingsstrategie voor ontwikkeling en kwaliteitsverbetering

Voorbeeld instrumentarium verstedelijking

Generiek

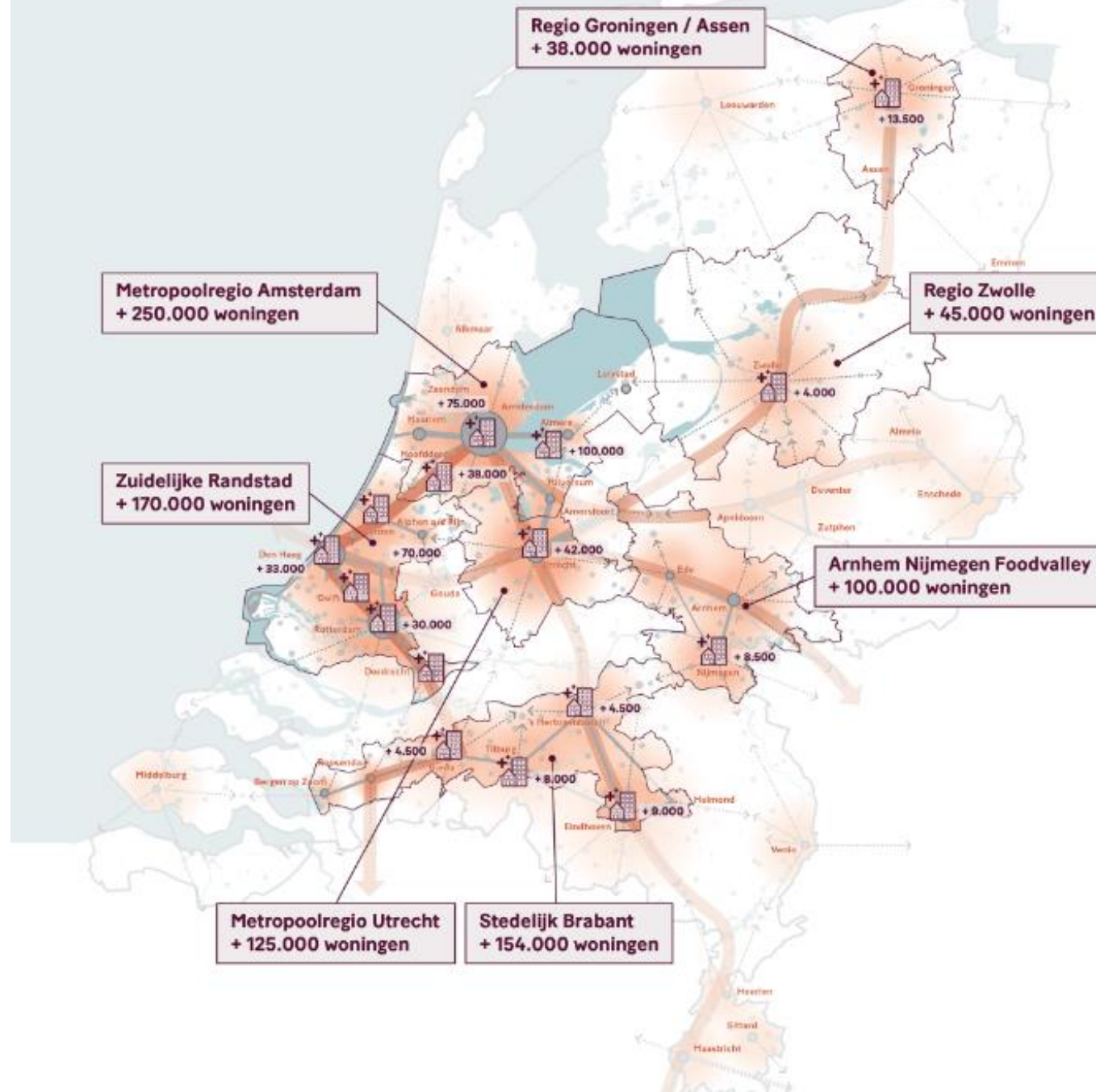
- Programma Verstedelijking en Wonen
- Voorkeursvolgorde voor verstedelijking
- Woningbouwimpuls
- Toekomstbeeld OV

Gebiedsspecifiek

- Omgevingsagenda's / NOVI gebieden
- Regionale verstedelijkingsstrategieën
- Bereikbaarheidsprogramma's
- Woondeals

14 grootschalige woningbouwgebieden

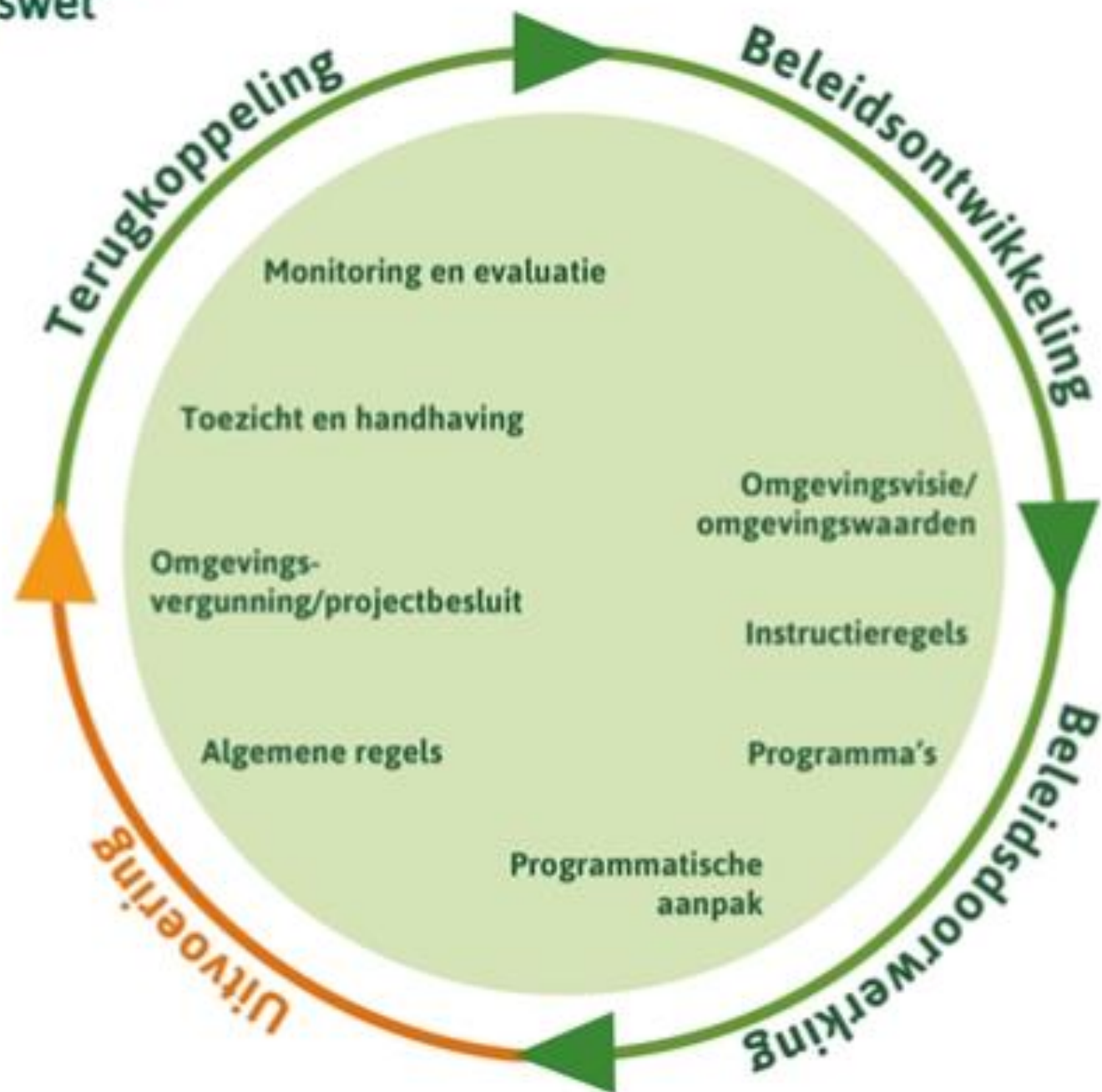
Regio	Grootschalig woningbouwgebied	Aantal woningen
Metropoolregio Amsterdam	1. MRA West	38.000
	2. MRA Oost	100.000
	3. Havenstad	75.000
Zuidelijke Randstad	4. Oude Lijn Leiden-Dordrecht	70.000
	5. Rotterdam Oostflank	30.000
	6. Den Haag CID	33.000
Stedelijk Brabant	7. Spoorzone Tilburg	8.000
	8. Spoorzone Breda	4.500
	9. Spoorzone 's-Hertogenbosch	4.500
	10. Eindhoven Knoop XL	9.000
Metropoolregio Utrecht	11. Utrecht Zuid-West	42.000
Arnhem Nijmegen Foodvalley	12. Kanaalzone + stationsgebied Nijmegen	8.500
Regio Zwolle	13. Spoorzone Zwolle	4.000
Groningen / Assen	14. Suikerunieterrein + Eemskanaalzone	13.500
TOTAAL		440.000 woningen

7 verstedelingsstrategieën

Regio	2020 - 2030	2030 - 2040	Totaal
Metropoolregio Amsterdam	175.000	75.000	250.000
Zuidelijke Randstad	100.000	70.000	170.000
Stedelijk Brabant	94.000	60.000	154.000
Metropoolregio Utrecht	75.000	50.000	125.000
Arnhem Nijmegen Foodvalley	68.000	32.000	100.000
Regio Zwolle	35.000	10.000	45.000
Groningen / Assen	21.000	17.000	38.000

Aan de slag met de
Omgevingswet

Het coalitieakkoord over ruimtelijke ordening

- Het kabinet zet zich in voor een goede ruimtelijke inrichting. Daartoe **actualiseren we de Nationale Omgevingsvisie**, scherpen deze aan en komen we met een **uitvoeringsprogramma**.
- **De minister voor VRO heeft een regiefunctie** voor het ruimtelijk beleid, zowel ten aanzien van verstedelijking als ten aanzien van andere opgaven met een sterke ruimtelijke component.
- **Grote ambities met grote ruimtelijke effecten.**

Ruimtelijke ordeningsbrief

- Ambitie nieuwe kabinet: nationale regie is terug
- De **RO-brief** is het fundament voor de ontwikkeling van het nationale ruimtelijk beleid.
- Start 3 programma's: NOVEX, Mooi NL en aanscherping NOVI.
- Start van uitwerking en start van maatschappelijk en politiek debat.
- Van mVRO, mede namens mEZK, mlenW, mLNV, mEZK, mBZK, mKenE, mNenS, slenW, sDEF, sOCW, sMijnbouw en sVWS.

RO-brief in één oogopslag

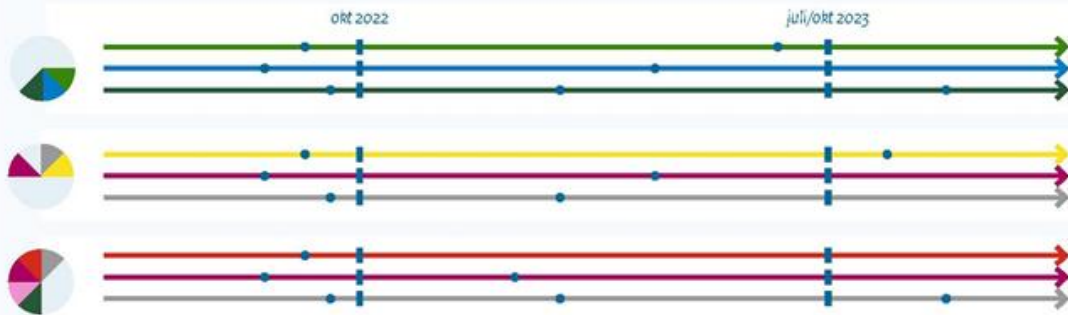
Opgave = **Grote verbouwing** ↔ **Ruimtelijke kwaliteit** = Regie nodig

A Drie perspectieven

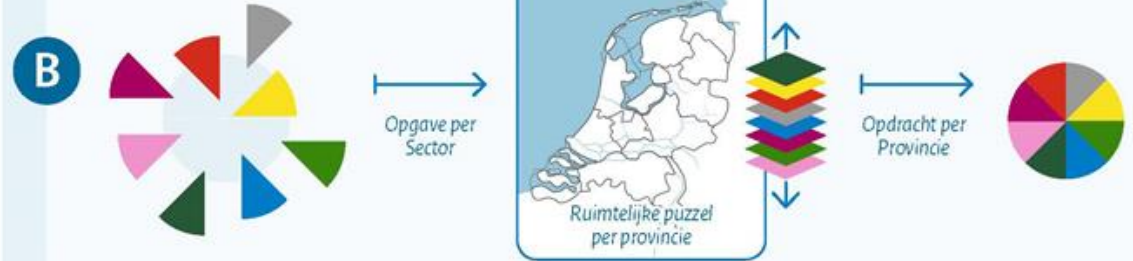

Ruimtelijke regie

1. Nationale keuzes in Nationale Programma's: structurerend en richtinggevend

2. Ruimtelijke regie per provincie

3. Gebiedsgerichte regie in NOVEX gebieden

C Samenhang in beleid

1

2

3

Nationale regie op de ruimtelijke ordening

Keuzes maken, slim combineren van opgaven
en ruimte eerlijk verdelen

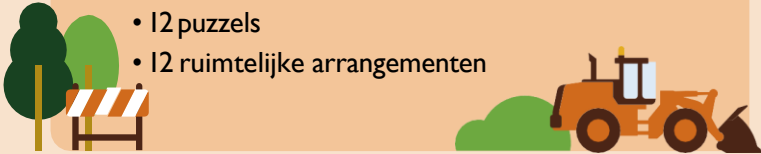

Programma NOVEX

Opgaven centraal:
versnellen uitvoering - vernieuwen samenwerking

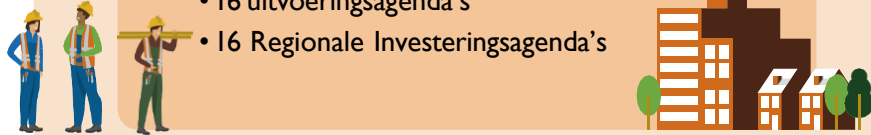
Regie per provincie

- 12 startpakketten
- 12 puzzels
- 12 ruimtelijke arrangementen

Regie in NOVEX-gebieden

- 16 ontwikkelperspectieven
- 16 uitvoeringsagenda's
- 16 Regionale Investeringsagenda's

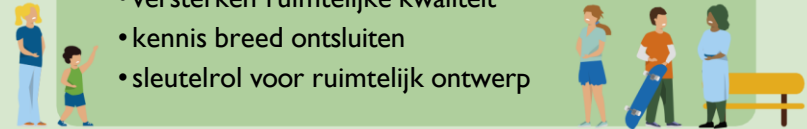

Programma Mooi Nederland

Ruimtelijke kwaliteit centraal:
ontwerpkraft - dialoog - instrumentering

Toekomstperspectieven (nationaal)

- verbeelden scenario's 2030 tot 2130
- versterken ruimtelijke kwaliteit
- kennis breed ontsluiten
- sleutelrol voor ruimtelijk ontwerp

Inrichtingsconcepten (gebiedsgericht)

- opgaven combineren
- 3 perspectieven
- 3x3 thema's
- 3x3 inrichtingsoplossingen

Ontwerp
aangescherpte NOVI

Nationaal ruimtelijke beleid
Mooi en toekomstbestendig Nederland

Drie perspectieven

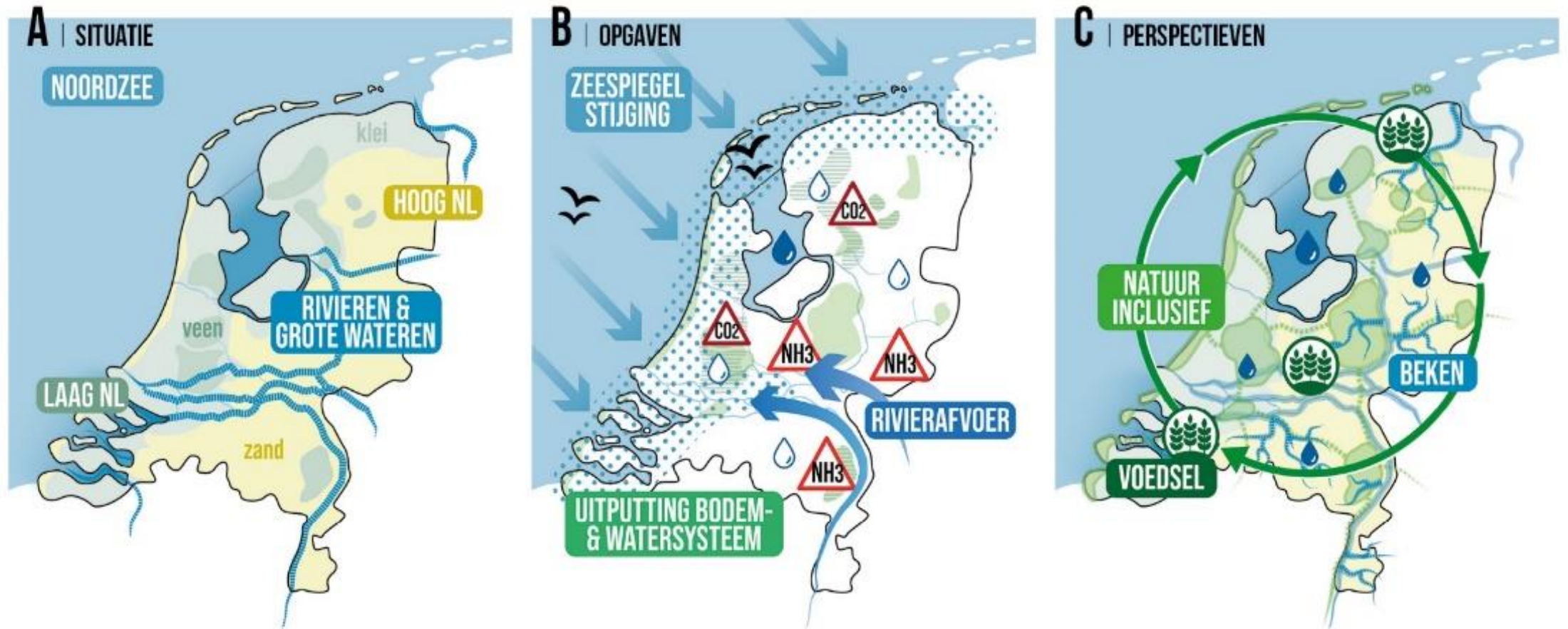

1. Landbouw en natuur
2. Energie en economie
3. Leefbare steden en regio's

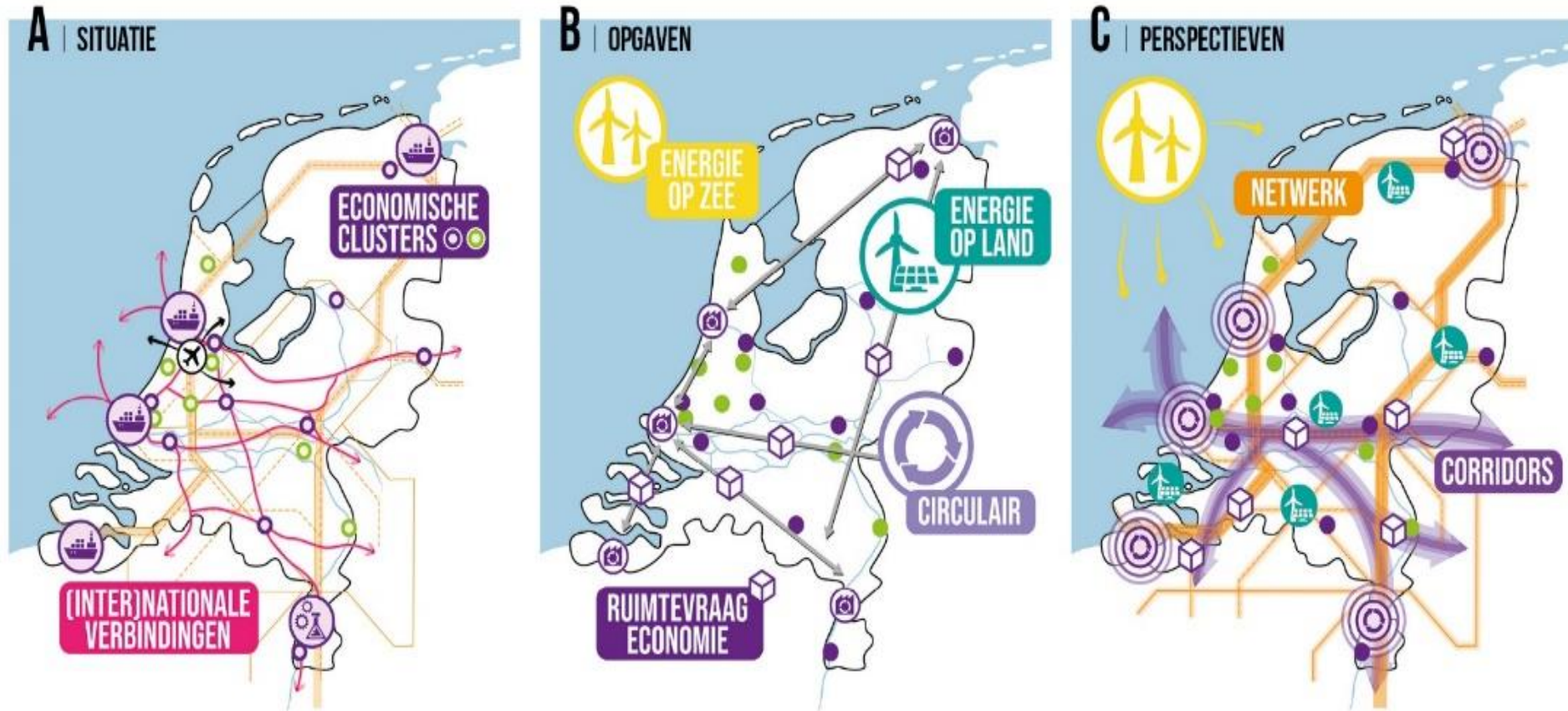
Water en bodem leidend

A

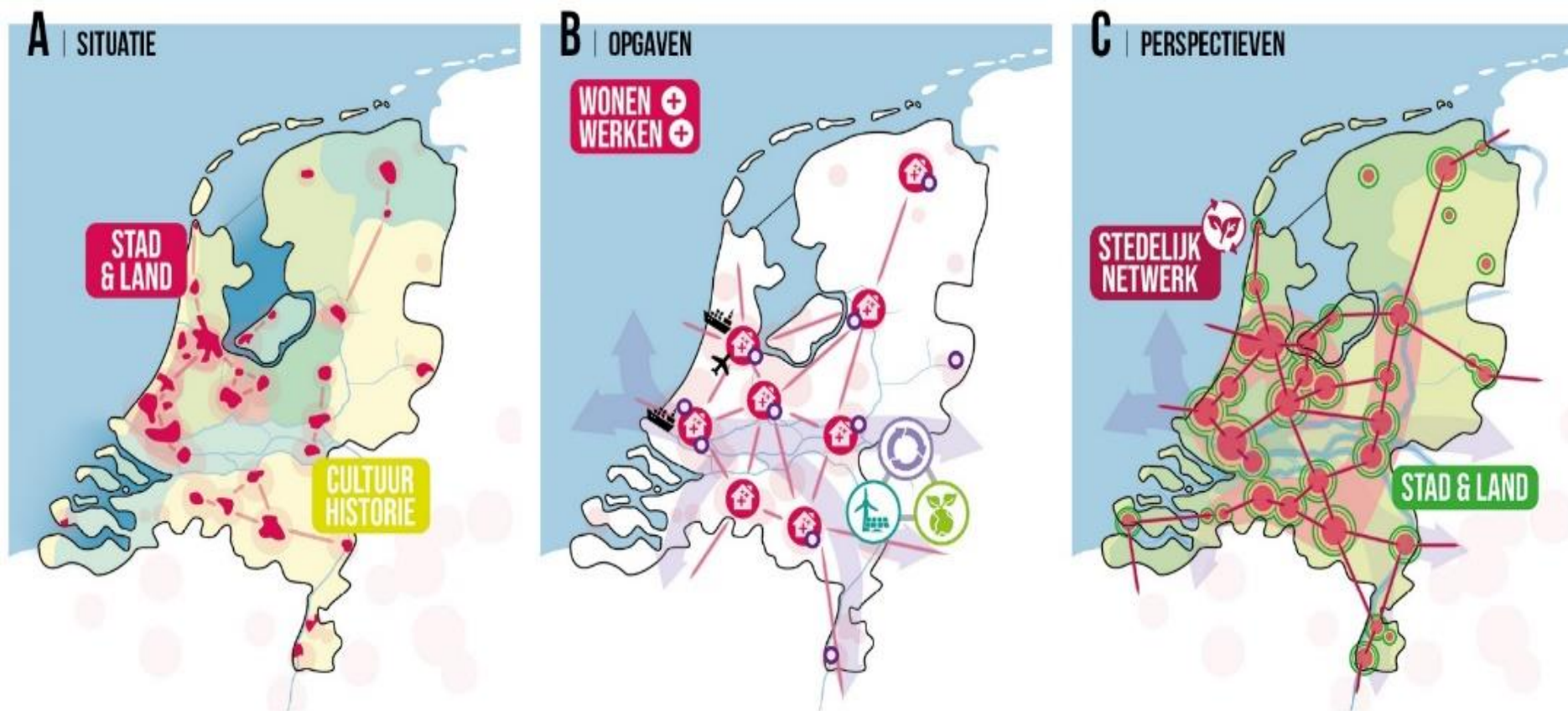
Perspectief 1 – Perspectief voor landbouw en natuur

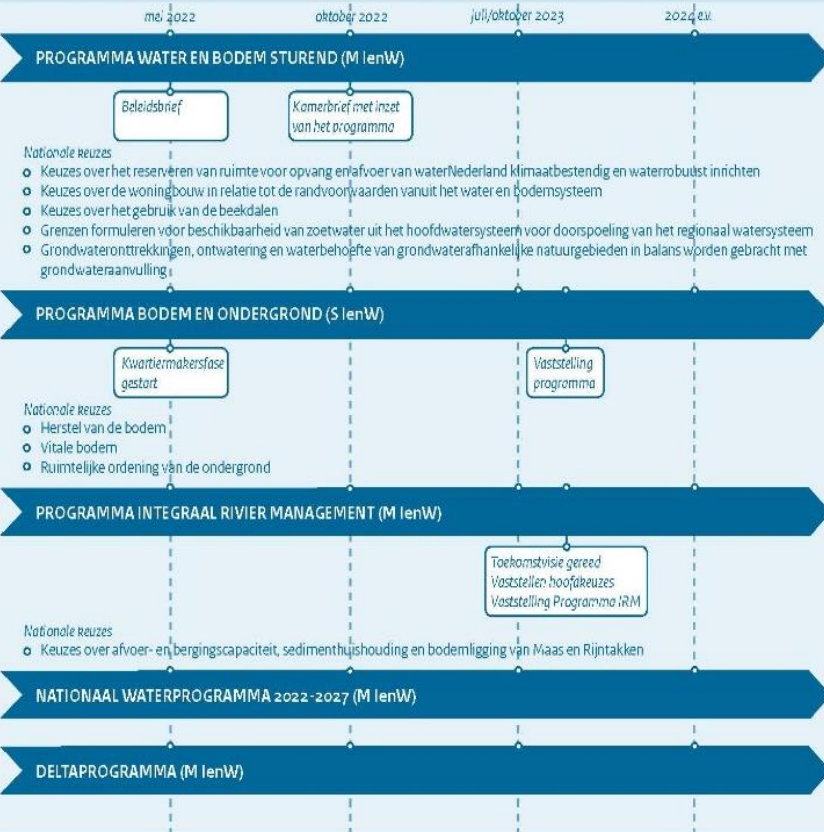
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie

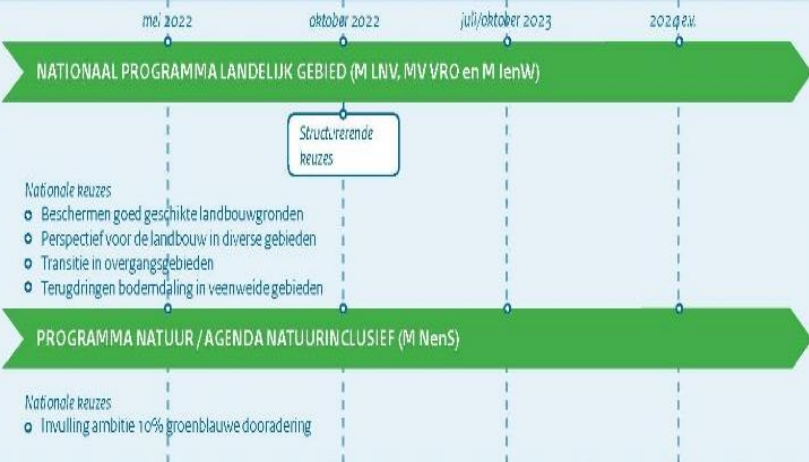
Perspectief 3 – Leefbare steden en regio's

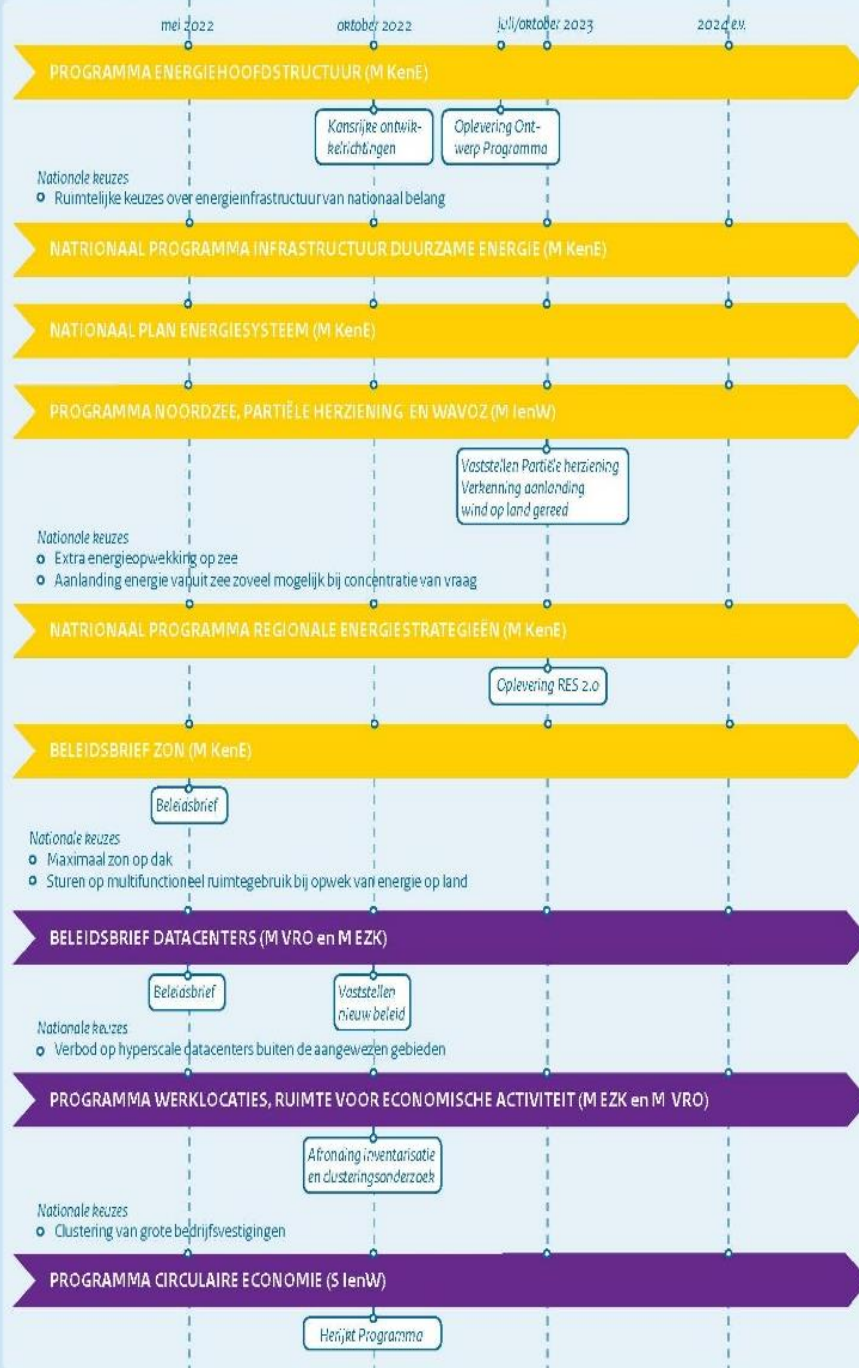
WATER EN BODEM

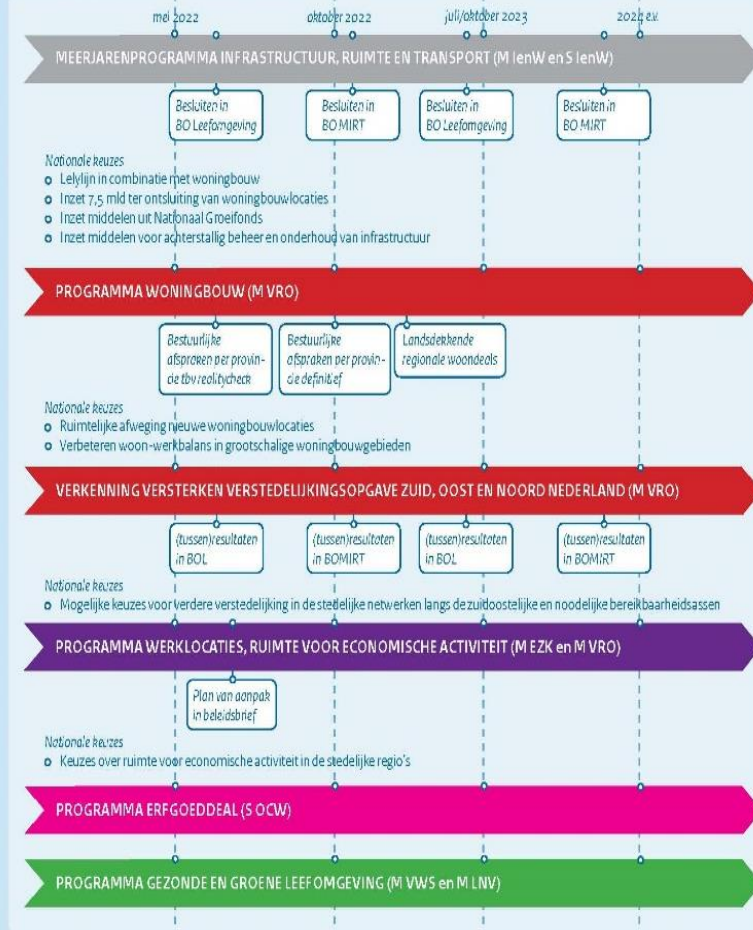
PERSPECTIEF VOOR LANDBOUW EN NATUUR

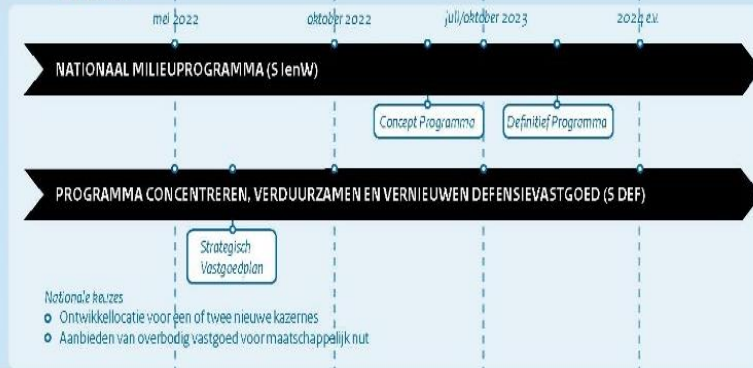
ORDENENDE NETWERKEN VOOR ENERGIE EN ECONOMIE

LEEFBARE STEDEN EN REGIO'S

OVERIG

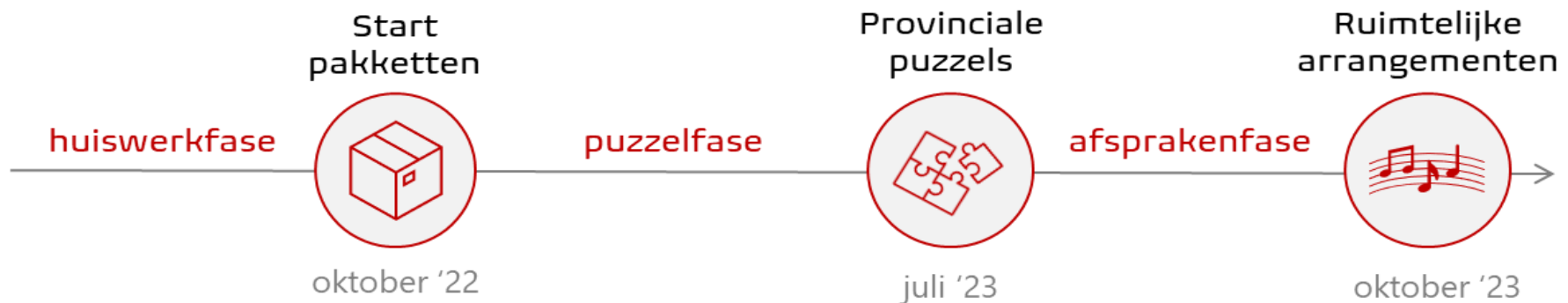
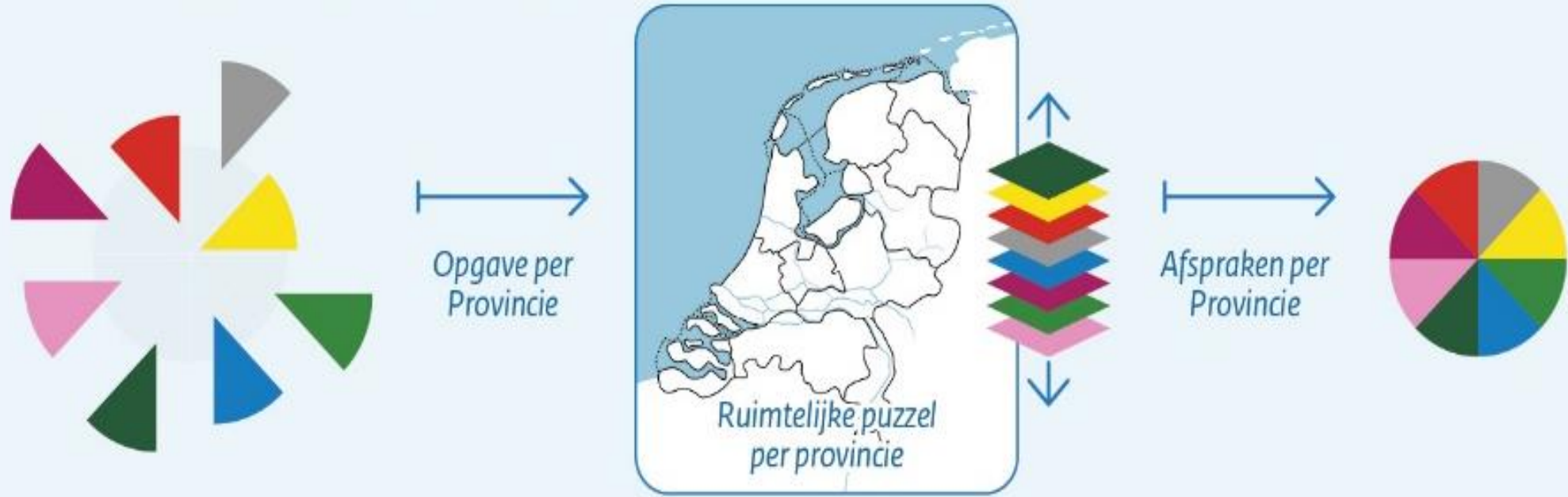
Programma NOVEX

Versnellen, versterken en vernieuwen

- **Versnellen** van de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie, van visie naar Executiekraft.
- **Versterken** van de ruimtelijke regierol van het Rijk
- **Vernieuwen** van de samenwerking in de (uitvoerings)relatie met provincies én in gebieden
- Het programma NOVEX beschrijft hoe de rijksoverheid, onder coördinatie van het ministerie van BZK en samen met de decentrale overheden, de komende jaren te werk zal gaan.

2. Ruimtelijke regie per provincie

B

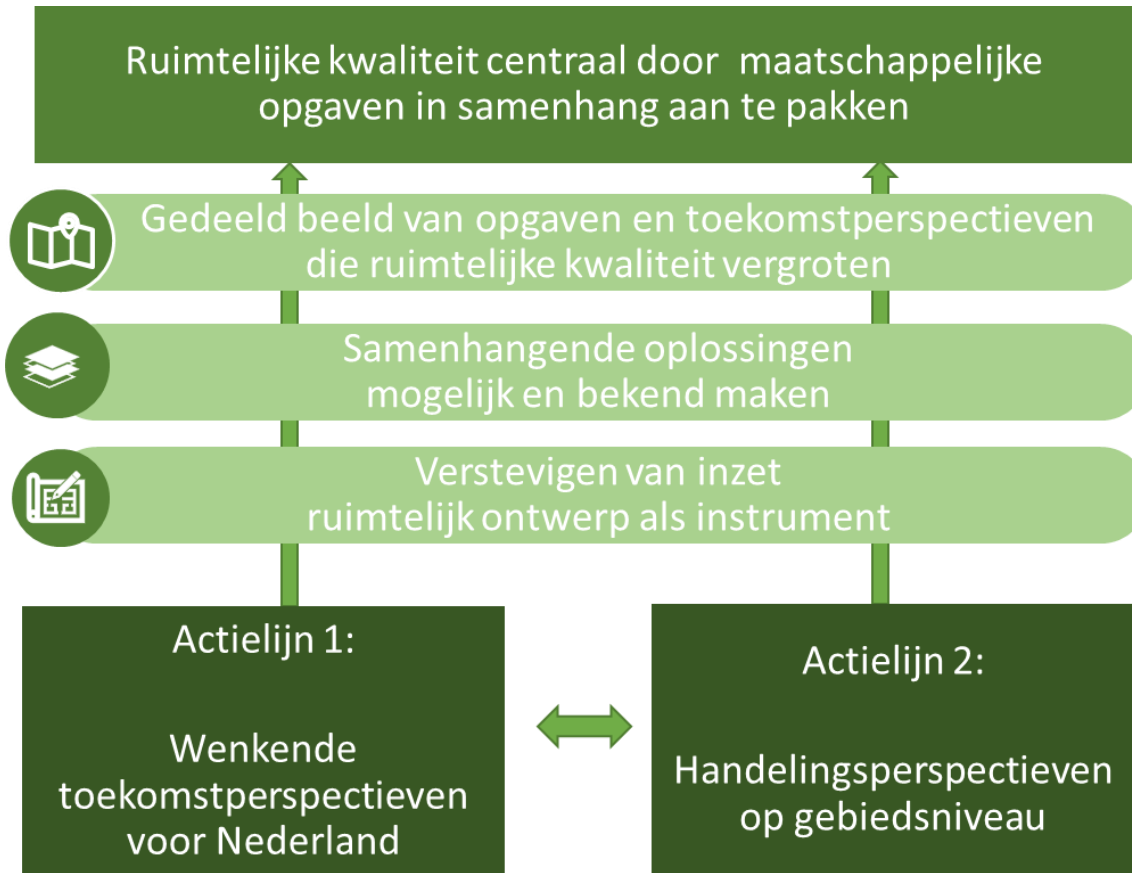

3. Gebiedsgerichte regie in NOVEX-gebieden

Het programma Mooi Nederland

Ruimtelijke kwaliteit centraal bij de aanpak van de urgente maatschappelijke opgaven

Actielijn 1: Wenkende toekomstperspectieven

We ontsluiten inzicht, ambitie, inspiratie en ontwerpkracht om ruimtelijke kwaliteit centraal te stellen bij de ordening van ons land

Samenhang opgaven én toekomstperspectieven

- Feiten en cijfers op orde
- Samenhang en ruimtelijke vraagstukken inzichtelijk
- Uitwerking van mogelijke toekomstperspectieven

>> *Benutten voor Provinciale puzzels, uitwerking NOVEX-gebieden én nationale keuzes in nationale programma's*

Breed verzamelen kennis en goede voorbeelden

- Brede dialoog over ruimtelijke kwaliteit
- N.a.v. stapelkaart en toekomstperspectieven
- N.a.v. inrichtingsconcepten uit actielijn 2
- N.a.v. wat er allemaal al gebeurt in Nederland aan goede voorbeelden

>> *Benutten bestaande podia en organiseren kleinschalige eigen bijeenkomsten/ateliers*
>> *Iedereen werkt aan ruimtelijke opgaven mét ruimtelijke kwaliteit*

De kracht van ontwerp beter benutten

- >> Actieprogramma ruimtelijk ontwerp
- Versterken van opdrachtgevers (zelf het goede voorbeeld geven en anderen stimuleren)
- Versterken van de ontwerpsector

>> *Strategische inzet ontwerp als instrument voor ruimtelijke aanpak met kwaliteit*

Actielijn 2: Handelingsperspectief op inrichtingsniveau

We ontwikkelen – samen met partners – concrete oplossingen en verbinden daaraan de instrumenten waarmee we de uitvoering in gebieden helpen de '**ja maar hoe dan**' vraag te beantwoorden

Oktober '22

Startagenda, allianties en PvA op negen ruimtelijke thema's

Juli '23

Ontwikkelde handelingsperspectieven

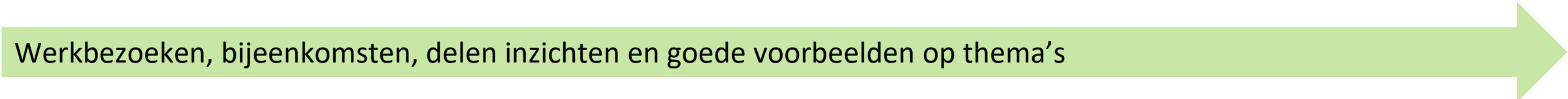
- 9 x handreikingen met inrichtingsconcepten
- 9 x Beeld bij benodigde (aanpassing) instrumenten

Okt '23 (e.v.)

Prioritering agenda van thema's

- Verdere verdieping op thema's
- Oppakken nieuwe thema's
- Voorstellen voor instrumentering (*wet- en regelgeving, financiële instrumenten, privaatrechtelijke overeenkomsten, bestuurlijke afspraken etc.*)

Werkbezoeken, bijeenkomsten, delen inzichten en goede voorbeelden op thema's

A

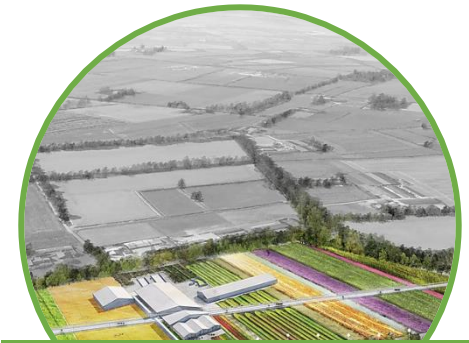
Perspectief voor landbouw en natuur

1. Natuur en landbouw
verweven

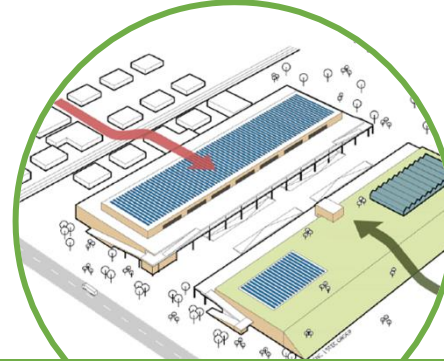
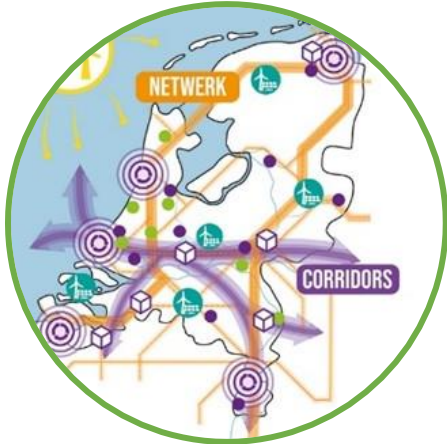
2. Iconisch landelijk
gebied

3. Bouwen met de boer

B

Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie

1. Grootschalige clusters van
bedrijventerreinen

2. Energienetwerken

3. Circulaire werklocaties bij
steden

C

Leefbare steden en regio's

1. Groen en gezond leven
in de stad

2. Woonwijken van de
toekomst

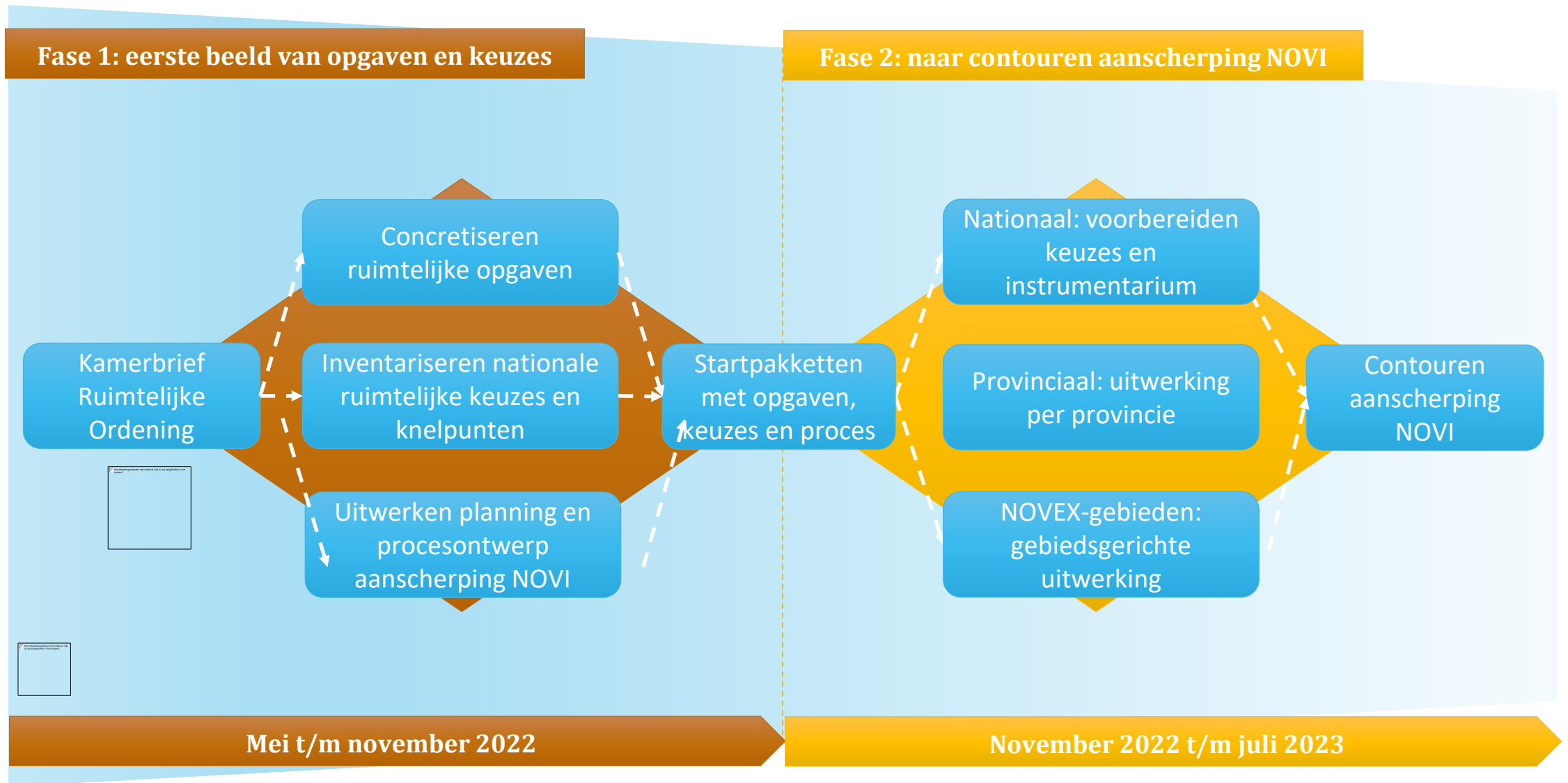
3. Hoogstedelijke
knooppunten

Aanscherping van de NOVI

Doelen:

- Het maken van **samenhangende nationale ruimtelijke keuzes** die nodig zijn om nationale vraagstukken op te lossen (nationale programma's, programma NOVEX en Mooi NL).
- Het verbeteren van de **doorwerking** door onder meer gebruik te maken van het juridisch instrumentarium van het Rijk en samenhang tussen instrumenten te borgen.
- Het **versterken van de uitvoering** door inhoudelijke kaders te bieden voor samenwerking en uitvoering in provincies en gebieden.

Aanpak 2022

Aanpak 2023-2024

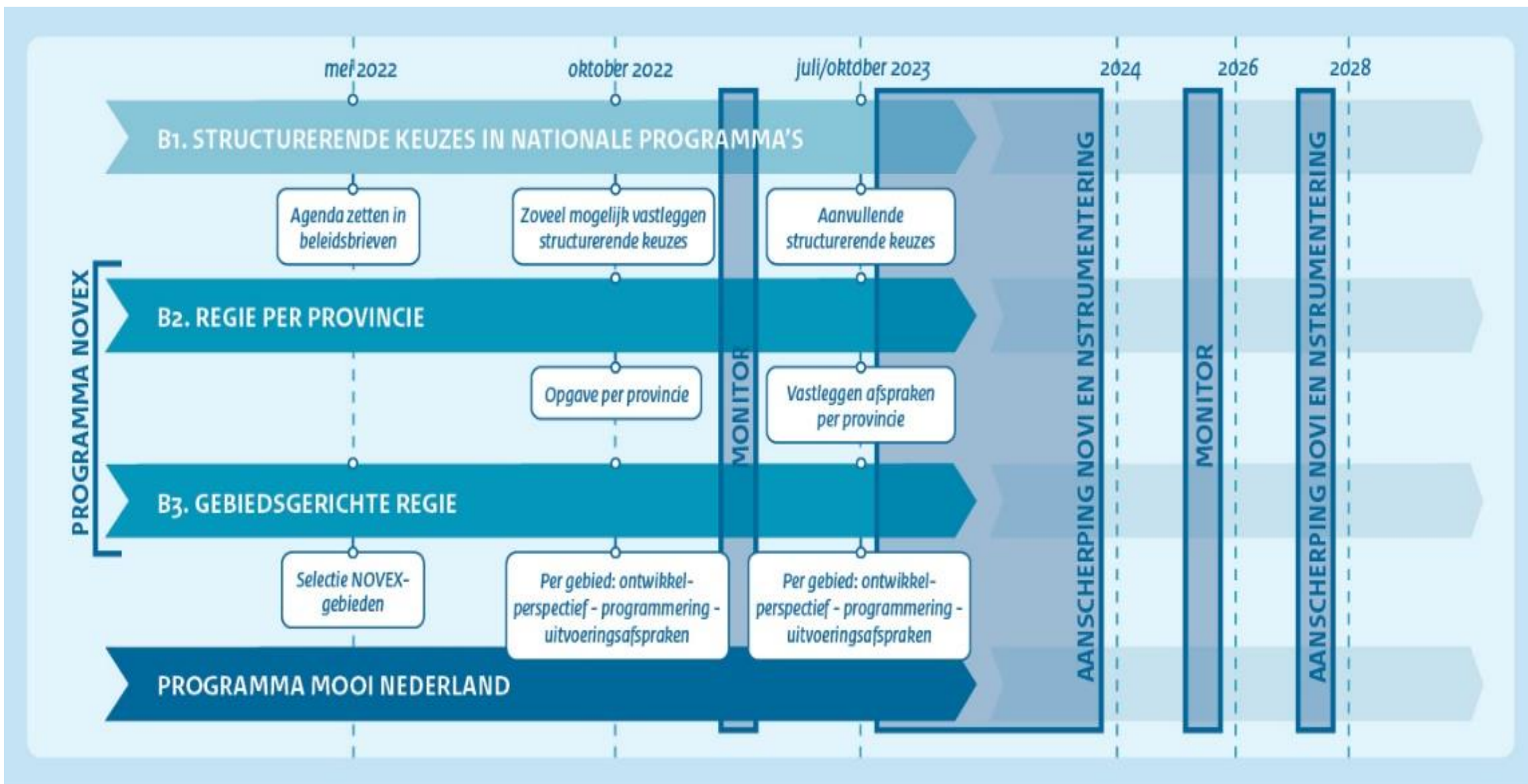
Fase 3: naar ontwerp-NOVI 2024

Fase 4: naar NOVI 2024

Juli 2023 t/m eind 2023

Oktober 2023/m 2024

Dank voor uw aandacht. Vragen?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Nationale Omgevingsvisie

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

<https://denationaleomgevingsvisie.nl>